

Халқ сўзи

Ўзбекистон —
келажаги
буюк
давлат

2022 йил — ИНСОН ҚАДРИНИ УЛУГЛАШ ВА ФАОЛ МАҲАЛЛА ЙИЛИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

WWW.XS.UZ

E-mail: info@xs.uz

2022 йил 15 январь, № 10 (8072)

Шанба

Сайтимизга ўтиш учун QR-кодни телефонингиз орқали сканер қилинг.

МАРД ПОСБОНЛАРИ БОР ХАЛҚНИНГ ЭРТАНГИ КУНГА ИШОНЧИ МУСТАҲКАМ, ФУРУР-ИФТИХОРИ БАЛАНД БЎЛАДИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг 13 январдаги Фармонига мувофиқ, мамлакатимиз Қуроли Кучлари ташкил этилганининг 30 йиллиги ҳамда Ватан ҳимоячилари куни муносабати билан ҳарбий хизматчилар ва ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларининг бир гуруҳ ходимлари ҳарбий унвонлар, орден ва медаллар билан тақдирланди.

14 январь куни Президент Администрациясида ушбу юксак мукофотларни топшириш маросими бўлди.

Давлатимиз раҳбари, Қуроли Кучлар Олий Бош

Қўмондонни барча ҳарбий хизматчиларни ва соҳа фахрийларини мазкур шонли сана билан табриқлади.

— Мустақиллигимизнинг 30 йилида Қуроли Кучларимиз ташкил топиб, фидойий

аскарлар, офицер ва генераллар етиштириб, зарур аслаҳалар билан таъминланиб, бугун мана шундай етук армияга айланди. Бу жонажон Ватанимиздаги тинчлик,

барқарорлик, халқимизнинг осовишта яшашига замин бўляпти, — деди Шавкат Мирзиёев.

Сўнги йилларда мудофаа тизимининг жанговар салоҳиятини ошириш бўйича жуда катта ишлар қилинди. Ҳарбий бошқарув тизими деярли янгидан барпо этилди. Ҳарбий-маъмурий секторлар тузилди. Қўшин турлари ўртасида ўзаро ҳамкорликни таъминлаш бўйича таъсирчан механизмлар йўлга қўйилди. Энг мураккаб вазифаларни ҳам тезкорлик билан бажаришга қодир бўлган бўлинмалар ташкил этилди. Қўшинларнинг жанговар ва руҳий тайёргарлик даражаси ошди.

Қуроли Кучлар Академияси, янги ташкил этилган Ҳарбий-тиббий академияси, “Темурбеклар мактаби” ҳарбий-академик лицейлари ва бошқа ихтисослаштирилган ўқув юртли профессионал кадрлар тайёрлаш масканларига айланиб бормоқда. Ёшлар ўртасида ҳарбий хизматга қизиқиш ва интилиш кучаймоқда.

Ҳар йили Ватан ҳимоячилари куни арафасида Хавфсизлик кенгаши йиғилиши ўтказилиб, соҳада бажарилган ишлар ва навбатдаги муҳим вазифалар муҳофаза қилиб борилаётгани ҳақида

— Кечаги йиғилишда биз муносиб куч-қудратимизни бундан ҳам мустаҳкамлаш, ҳар бир йўналишда илмни ривожлантириш, кадрлар тайёрлаш бўйича катта режалар қабул қилдик. Дунёда ва минтақамизда бўлаётган таҳликали воқеаларни чуқур таҳлил қилиб, халқимизнинг тинчлиги, чегараларимиз дахлсизлиги бўйича қўшимча чоралар кўрамиз. Биз фақат ўз кучимизга ишонамиз, — деди Олий Бош Қўмондон.

Ватан ҳимоячилари билим ва фазилатлари билан ёшларга намуна бўлиши кераклиги таъкидланди.

— Ҳарбий округларга, ҳарбий-маъмурий секторларга мен қўйган энг катта вазифа — халқ билан армия бирлигини таъминлаш, инсон қадрини улуғлаш ҳақида

бўлди. Бунда сизлар етакчи, ҳар бир ҳаракатингиз билан ёшларга намуна бўласиз, деб ишонаман, — деди давлат раҳбари.

Инсон қадрини улуғлаш таъминоти бу соҳада ҳам намоён. Ҳарбий хизматчилар учун муносиб хизмат ва яшаш шароитлари яратилмоқда. Хусусан, сўнги беш йилда 10 мингга яқин ҳарбий хизматчилар имтиёзли кредитлар асосида уй-жой билан таъминланди. Улар хизмат муддатини ўтаб бўлганидан кейин иш ва тиббий хизматлар билан таъминланиши ҳам эътиборда.

Бугун байрам муносабати билан жойларда ўтказилаётган тадбирлар, ватанпарварларга топширилаётган мукофотлар ҳам инсон қадрини улуғлашнинг яна бир намунаси.

Маросимда Президент Шавкат Мирзиёев унвон тўғрисидаги гувоҳномаларни, орден ва медалларни тантанали равишда топширди. Ватан ҳимоячиларига сизат-саломатлик, зиммасидаги олижаноб вазифаларни самарали адо этишда улкан зафарлар тилади.

— Афсуски, ҳамма мукофотланганларни бу залга йиғишнинг иложи йўқ. Лекин барча мукофотланганларни, бугун келолмаганларни ҳам давлатимизнинг юксак унвонлари, орден ва медаллари билан чин дилдан табриқлайман. Мукофот бу — эътибор, халқимизнинг ишончи тимсоли. Бу сизларга руҳ, куч-ғайрат бағишлаб, янги-янги муваффақиятларга ундаши керак. Мард посбонлари бор халқнинг эртанги кунга ишончи мустаҳкам, фурур-ифтихори баланд бўлади, — деди Президент.

Сўзга чиққанлар юксак мукофот ва доимий эътибор учун давлатимиз раҳбарига миннатдорлик билдирди.

Ў.А.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Матбуот хизмати сурати.

Эҳтиром

ОСОЙИШТАЛИК ВА ХАВФСИЗЛИГИМИЗ КАФОЛАТИ

Ўзбекистон Республикаси Қуроли Кучлари ташкил этилганининг 30 йиллиги мамлакатимиз бўйлаб катта кўтаринкилик билан нишонланмоқда.

Байрам муносабати билан 14 январь куни эрта тонгда истиқлолимизнинг ўттиз йиллигига бағишлаб бунёд этилган “Янги Ўзбекистон” боғидаги Мустақиллик монументига гул қўйиш маросими бўлиб ўтди.

Мудофаа, Ички ишлар, Фавқулодда вазиятлар вазирликлари, Давлат хавфсизлик хизмати, Миллий гвардия, Давлат божхона қўмитаси раҳбарияти ҳамда ҳарбий хизматчилари оркестр садолари остида Мустақиллик монументига гулчамбарлар қўйди.

Шундан сўнг давлатимиз мадҳияси янгради. Тантанали марш садолари ос-

тида фахрий қоровул гуруҳи монумент атрофида кўргазмали юриш қилди.

14 январь куни пойтахтимиздаги “Халқлар дўстлиги” саройида Ўзбекистон Республикаси Қуроли Кучлари ташкил этилганининг 30 йиллиги ва Ватан ҳимоячилари кунига бағишланган байрам тадбири бўлиб ўтди.

Унда сенаторлар, депутатлар, ҳукумат аъзолари, аскар ва сержантлар, офицер ва генераллар, Қуроли Кучларимиз фахрийлари, ота-оналар, мамлакатимизда аккредитациядан ўтган дипломатик корпус ҳамда халқаро таш-

килотлар ҳамда кенг жамоатчилик вакиллари иштирок этди.

Ўзбекистон Республикаси Давлат мадҳияси янгради.

Президентимиз, Қуроли Кучлар Олий Бош Қўмондон Шавкат Мирзиёевнинг Ўзбекистон Республикаси Қуроли Кучлари ташкил этилганининг 30 йиллиги ва Ватан ҳимоячилари кунига муносабати билан йўлаган байрам табригини Ўзбекистон Республикаси мудофаа вазири, генерал-лейтенант Баҳодир Қурбонов ўқиб эшиттирди.

Давлатимизнинг ўта оғир шаклланиш йилларида айнан Қуроли Кучла-

римиз мамлакатимиз тинч ҳаёти ва фаровонлигини таъминлаш, демократик ислохотларни муваффақиятли амалга оширишнинг ишончли кафолати бўлиб хизмат қилляпти. Тинч-осойишта ҳаётимиз, ёруғ ва осуда кунларимиз ҳарбийларнинг фидойилиги, садоқати, маънатига беvosита боғлиқдир. Мамлакатимизда мудофаа соҳасини тубдан ислох этиш, уни тезкор замон талабига монанд тарзда муттасил такомиллаштириб боришга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

УНИВЕРСИТЕТИМИЗ ҲАЁТИДА ЯНГИ ДАВР БОШЛАНДИ

Президентимиз Шавкат Мирзиёевнинг “Самарқанд давлат университети фаолиятини янада такомиллаштиришга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги қарори халқимизни, зиёлиларимизни, кўп минг сонли университетимиз жамоасини тўлқинлантириб юборди.

Муносабат

Самарқанд давлат университети ўзининг бой тарихи, бутун дунёда тан олинган илмий мактаблари, мазкур даргоҳда ўқиган, фаолият кўрсатган, жажонда эътироф этилган буюк алломалари билан ҳақли равишда фахрланади.

Олий таълим даргоҳида тахсил олган, ишлаган, замонавий университет тамал тошини қўйишда, замонавий университет тамал тошини қўйишда иштирок этган Шароф Рашидов, Ҳамид Олимжон, Мусо Мўминов, Иброҳим Мўминов, Воҳид Абдуллаев, Ерқин Тўрақуллов, Акбар Отаҳўжаев, Толиб Мўминов, Шавкат Алимов, Мавлон Жўрақуллов, Ботирхон Валлиқўжаев ва бошқа атоқли инсонлар номи Ўзбекистон олий таълими, илм-фани, маданияти, адабиёти, маърифати, маънавияти тарихидан муносиб ўрин эгаллаган.

Ўзбек халқининг сеvimли фарзанди, давлат ва жамоат арбоби, адиб ва маърифатпарвар Шароф Рашидов 1937 — 1941 йилларда Самарқанд давлат университетида таълим олган. У бир умр СамДўда ўқиганидан фахрланарди. Мамлакат миқёсида биринчи рақаб лавозимда ишлашига қарамасдан, ҳеч қачон ўзи тахсил олган олий даргоҳни унутмаган. Ушбу таълим маскани учун меҳрини, муҳаббатини, эътиборини аяммаган.

Қонун лойиҳаси — муҳокамада

СУД ЭКСПЕРТИЗАСИ БЎЙИЧА ҚАНДАЙ ЯНГИЛИКЛАР ЖОРИЙ ЭТИЛАДИ?

Олий Мажлис Қонунчилик палатасининг Коррупцияга қарши курашиш ва суд-ҳуқуқ масалалари қўмитаси томонидан “Суд экспертизаси тўғрисидаги қонунчилик такомиллаштирилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш, шунингдек, айрим қонун ҳужжатларини ўз қучини йўқотган деб топил ҳақида”ги қонун лойиҳаси муҳокамага бағишланган ишчи гуруҳи йиғилиши ўтказилди.

Унда Қонунчилик палатаси депутатлари билан бирга, тегишли суд-ҳуқуқ идоралари вакиллари, суд-тиббий экспертизаси масъул ходимлари ҳамда нодавлат суд-экспертиза ташкилотлари раҳбарлари иштирок этди.

Таъкидланганидек, мазкур қонун лойиҳаси билан давлат суд-экспертиза муассасалари томонидан амалга оширилган суд экспертизаси хулосаси бўйича қўшимча ва қайта суд экспертизаси, жумладан, ко-

миссиявий ва комплекс суд экспертизалари нодавлат суд-экспертиза ташкилоти томонидан ўтказилиши мумкинлиги мустаҳкамлаб қўйилмоқда. Бу каби омиллар суд экспертизасини ўтказишда томонлар учун муқобил суд-экспертиза ташкилотларига мурожаат қилиш имкониятини яратди, нодавлат ҳамда давлат суд-экспертиза муассасалари ўртасидаги соғлом рақобатни шакллантиради.

Хорижлик экспертлар:

ЎЗБЕКИСТОН ҚУРОЛЛИ КУЧЛАРИ МИНТАҚАДА ТИНЧЛИК ВА БАРҚАРОРЛИКНИ ТАЪМИНЛАШДА ЕТАКЧИ МАВҚЕГА ЭГА

Ўзбекистон Қуроли Кучлари ташкил этилганининг 30 йиллиги ва 14 январь — Ватан ҳимоячилари куни муносабати билан халқаро жамоатчилик вакиллари мамлакатимиз ҳарбий хизматчилари ва юртдошларимизга ўз табригини йўлламоқда.

Биз ва жаҳон

Жан-Антуан ДЮПРА, Марказий Осиё бўйича эксперт, Сорбонна университети фахрий профессори (Франция):

— Ўзбекистон давлатчилигидаги муҳим сана — Қуроли Кучлар ташкил этилганининг 30 йиллиги ва Ватан ҳимоячилари куни муносабати билан ўзининг самимий табриқларини йўллашдан маннунман.

Ўзбекистон Қуроли Кучлари давлат мустақиллигининг илк йилларидан буён самарали фаолият юритиб келмоқда. Мудофаа давлатнинг ҳам ичи-

да, ҳам ташқарисида миллий хавфсизлиқни таъминлаш ва фуқароларнинг тинч-осойишта яшаши учун ишончли ҳимоянинг асосий устунларидан бири ҳисобланади.

Бизга маълумки, Ўзбекистон геосиёсий жиҳатдан муҳим минтақада жойлашган. Марказий Осиёда кечаётган сиёсий жараёнлар ва турли воқеалар мамлакат ҳарбий кучларининг нақадар зарур

эканини тасдиқлайди. Шу нуқтаи назардан, давлат юксак мудофаа қобилиятига эга бўлиши талаб этилади.

Кейинги йилларда мамлакат етакчиси томонидан олиб борилаётган туб ислохотлар ва модернизация натижасида Ўзбекистон миллий армияси ҳар қандай хавф-хатарга муносиб жавоб бера оладиган қудратли ва тезкор кучга айланиб бормоқда.

Ўзбекистон ва Франция муносабатлари ибтидоси узок ўтмишга бориб тақалгани ҳолда чуқур тарихий илдизга эга. Сўнги йилларда сиёсий, парламентларо, иқтисодий ва маданий алоқалар тобора ривожланиб бормоқда.

САНОАТ МАҲСУЛОТЛАРИ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ҲАЖМИ 1,4 БАРАВАР ОШИРИЛАДИ

Бунда пахта-тўқимачилик кластерлари локомотив вазифасини ўтайди.

Ислохот самаралари

Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Янги Ўзбекистоннинг 2022 — 2026 йилларга мўлжалланган тараққиёт стратегияси тўғрисида”ги Фармони лойиҳаси юрдошларимиз томонидан кизгин муҳокама қилиниб, кўплаб таклифлар билдирилмоқда. Бинобарин, мазкур дастурий ҳужжатда кейинги беш йилликда мамлакатимиз тараққиётида янги босқичга олиб чиқиладиган устувор вазифалар ўрин олган. Хусусан, миллий иқтисодийёт барқарорлигини таъминлаш ва япги ички маҳсулотда саноат улушини оширишга қаратилган сиёсатни давом эттириб, саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажмини 1,4 баробар кўтариш кўзда тутилган.

Ҳўш, бундай юқори олинган ушбу маррага қандай эришилади? Бунинг учун саноат тармоқларида қандай лойиҳалар татбиқ қилинади?

ОСОЙИШТАЛИК ВА ХАВФСИЗЛИГИМИЗ КАФОЛАТИ

Президентимизнинг байрам табригида ўтган қисқа даврда янги Мудофаа доктринаси қабул қилингани, ҳарбий тузилмаларнинг таркиби ва вазифалари чуқур қайта кўриб чиқилгани, миллий армиямизни замонавий қурол-яроғ ва техника воситалари билан таъминлаш бўйича ўта муҳим лойиҳалар амалга оширилгани алоҳида таъкидланади.

Дарҳақиқат, мамлакатимиз тарихида биринчи марта ўз моҳиятига кўра ноёб тизим — ҳарбий-маъмурий секторлар ташкил этилди. Бу эса жойлардаги давлат ҳокимияти органларини мамлакатимиз мудофаа қудратини мустаҳкамлашга фаол жалб этиш учун имкон берди. "Армия ва халқ — бир тану бир жондир" деган улғу гоёни амалда таъминлаш йўлидаги саъй-ҳаракатлар натижасида бугунги кунда Ўзбекистон Қуролли Кучлари мамлакатимиз мустақиллиги, халқимизнинг тинч ва осойишта ҳаётини ишончли ҳимоя қилишнинг чинакам кафолати бўлмоқда. Айниқса, гоёт мураккаб ва синовили тарзда мамлакатимиз, бутун халқимиз бошидан ўтган ва ўтаётган оғир пандемия даврида ҳам ҳарбийлар қоронавирус балосини бартараф этиш борасидаги қурашда олдинги сафда бўлдилар. Ҳарбий шифокорлар беморларнинг ҳаёти учун минаб-либ биёб ҳодимлари билан елкама-елка фидойилик кўрсатган бўлсалар, Мудофаа, Фавақулдада вазиятлар, Ички ишлар вазирликлари, Давлат хавфсизлик хизмати, Миллий гвардия тизими вакиллари эпидемиологик барқарорликни таъминлаш, жамоат тартибини, метин интизомни сақлашга оид саъй-ҳаракатларда пешқадам бўлганини халқимиз кўриб-билиб, ўзи гувоҳи бўлиб турди. Масъулиятли ва шарафли бурчини сикдикидан адо этаётган, ҳаётимизнинг барқарорлигига қамарбаста бўлаётган фидойи ўғлонларимизни ҳар қанча эъзозласак ҳам кам.

Сўнгги йилларда миллий армиямизнинг жанговар қудрати сезиларли даражада ошди. Ҳарбий қўсма ва муассасаларнинг инфратузилмаси яхшиланди. Замонавий талабларга тўла жавоб бера оладиган дала ўқув майдонлари барпо этилди. Мавжуд қурол-аслаҳа ва ҳарбий техникалар янгиланиб, модернизация қилинди. Ҳарбий хизматчилар ва уларнинг оила аъзолари ижтимоий ҳимоясини мустаҳкамлашга қаратилган тадбир-

Хосан ПАЙДОЕВ олган суратлар.

лар доимо мамлакатимиз раҳбарининг шахсан эътиборида.

— Кейинги йилларда биз ҳарбийларга кўрсатилаётган эътибор ҳар биримизнинг ҳаётимизда ўзи аксини топмоқда, — деди Мудофаа вазирлиги ҳарбий қисм командири "Мардлик" ордени соҳиби Муроджон Сафаров. — "Инсон қадрини улуғлаш" тамойили асосида ҳарбий хизматчилар учун муносиб хизмат ва яшаш шaroитлари яратилмоқда. Хусусан, сўнгги беш йилда 10 мингга яқин ҳарбий хизматчилар имтиёзли кредитлар асосида уй-жой билан таъминланди. Хизмат муддатини ўтаб бўлганидан кейинги иш ва тиббий хизматлар билан таъминланишимиз ҳам давлатимиз эътиборида. Буларнинг барчаси хизматда муваффақиятли натижаларга эришишда муҳим омил бўлмоқдаки, бунинг учун Президентимизга ўз миннатдорчилигини билдираман.

Ҳарбийларимиз билим ва малакада, маҳоратда ва салоҳиятда ҳеч қимдан кам эмасликларини халқро нуфузли ҳарбий мусобақаларда исботлаб келаётгани ҳам фикримизни тасдиқлайди. Масалан, 2021 йилнинг 22 август кунидан 4 сентябрга қадар ўтказилган "АрМИ — 2021" халқаро армия ўйинларида иштирок этган вакилларимиз мамлакатимизнинг қудрати ва салоҳиятини яна бир

бор тўла-тўқис намоён этди. Дунёнинг 11 давлати ҳудудларида 42 мамлакат вакиллари билан 277 жамоа иштирок этган "АрМИ — 2021" халқаро армия ўйинларида Ўзбекистон ҳарбий жамоаси Хитой, Хиндистон, Беларусь, Вьетнам каби кучли жамоаларни ортда қолдириб, 4 та олтин, 9 та кумуш ва 4 та бронза медаллар билан умумжамоа ҳисобида 2-ўринни эгаллади.

Вакилларимизнинг юксак натижалари ва ғалабали иштироки халқро кузатувчилар томонидан ҳам юқори баҳоланди. Бугун жаҳонда ва минтақамизда юзага келаётган мураккаб, таҳликали вазият Қуролли Кучларимиздан доимо сергак ва хушёр бўлишни тақозо этмоқда. Қўшни Афғонистонда қоз бераётган воқеалардан келиб чиқиб, чегаралар хавфсизлигини таъминлаш учун зарурий чоралар кўрилган. Мудофаа вазирлигининг қўшинлари ва бошқарув органлари, бошқа идораларнинг жанговар бўлинмалари доимий тартибда жанговар тайёргарлиги ва салоҳиятини тақомиллаштириб, мустаҳкамлаб бормоқда. Қўшинларнинг жанговар ва руҳий тайёргарлик даражаси ошди.

Глобаллашув ва кескин рақобат бўлиб кетган турли бурчакларида, жумладан, минтақамизда юз бераётган қуроли можаро ва қарама-

каршиликлар, янги таҳдид ва хатарлар олдимизга кечиктириб бўлмайдиган долзарб вазифаларни ҳам қўймоқда. Ана шундай гоёт масъулиятли вазиятда мамлакатимизда тинчлик ва осойишталикни, фуқароларнинг конституциявий ҳуқуқ ва эркинликларини кафолатлаш ва ҳимоя қилишда Қуролли Кучларимиз, хавфсизлик ва ҳуқуқни муҳофаза қилуви идораларининг ўрни ва аҳамияти тобора ортиб бормоқда. Бу ҳақиқатни ҳисобга олган ҳолда, мамлакатимиз мудофаа салоҳиятини янада мустаҳкамлаш ва Қуролли Кучларимиз қудратини ошириш Янги Ўзбекистон тараққиёт стратегиясининг устувор йўналишларидан бири этиб белгиланди. Ушбу вазифаларни амалга оширишда Қуролли Кучларимиз қўмондонлик таркиби жойлардаги ҳокимият идоралари ва халқимиз билан биргаликда бир тану бир жон бўлиб ҳаракат қилишлари керак.

Бугун Ўзбекистоннинг қудратли, кучли тайёргарликдан ўтган, яхши жиҳозланган ва кучли армияси халқнинг тинч ҳаёти кафолати бўлиб, ташқи кучлар томонидан бўладиган ҳар қандай таҳдидни мустақил қайтаришга тайёр. Замонавий қуроли қудратли ва кучли армияси халқнинг тинч ҳаёти кафолати бўлиб, ташқи кучлар томонидан бўладиган ҳар қандай таҳдидни мустақил қайтаришга тайёр. Замонавий қуроли қудратли ва кучли армияси халқнинг тинч ҳаёти кафолати бўлиб, ташқи кучлар томонидан бўладиган ҳар қандай таҳдидни мустақил қайтаришга тайёр.

Мудофаа вазирлиги ҳузурдаги Жамоатчилик кенгаши ҳарбий хизматчиларга муносиб хизмат ва маънавий шароитларни яратиш, ҳарбий қўсмада соғлом маънавий-ахлоқий муҳитни сақлаш, ҳарбий хизмат мақомини ошириш, чақирқиқча-ёшларни тарбиялашга сезиларли ҳисса қўймоқда. Мудофаа вазирлигининг жамоатчилик билан алоқаларига доир умумий стратегияси доирасида Қуроли Куч-

ларнинг фахрийлари фаол иштирок этиб, ёшларни ватанпарварлик руҳида тарбиялаш, уларда Ватанга садоқат ҳиссини, маънавий ва ахлоқий қадриятларни, мамлакат тақдири учун шахсий жавобгарликни, ёт гоғлардан сақланиш имунитетини шакллантириш борасида мақсадли иш олиб бормоқда. Ватан ҳимоячилари билим ва фазилатлари билан ёшларга намуна бўлаётди.

— Бу соҳага болалиқдан қизиқман, — дейди Ўзбекистон Республикаси Миллий гвардияси ҳарбий қисм командирининг ўринбосари, "Содиқ хизматлари учун" медали соҳиби Маҳаммаджон Сайданов. — Биз учун ҳарбийлик наинки касб, балки юрак даъвати, умр мазмуни, орият, шону шараф тисмоли. Юртимиз, халқимиз осойишта ҳаётини таъминлаш, шу азиз Ватан тақдирига, унинг келажигига маъсуляти билан қараш муқаддас бурчимиздир.

Президентимиз Шавкат Мирзиёевнинг 2022 йил 12 январдаги Фармонида мудофаа, Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлари ташкил этилганининг 30 йиллиги ҳамда Ватан ҳимоячилари кучи муносабати билан ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари, Мудофаа ва Фавақулдада вазиятларни шакллантириш ҳодимларидан бир гуруҳи Ватанимизнинг юксак мукофотлари — орден ва медаллар билан тақдирланди. Ушбу юксак мукофотлар тантанали равишда топширилди.

Тадбирда сўзга чиққанлар байрам қатнашчиларини Ватан ҳимоячилари кучи билан табриклаб, Президентимиз, Қуролли Кучларимиз Олий Бош Қўмондонини Шавкат Мирзиёевга ҳарбий хизматчиларга кўрсатилаётган улкан эътибор ва ғамхўрлик учун сизимий миннатдорлик билдирди.

Маросим катта байрам концерти билан яқунлади.

Тантанали тадбирда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси Спикери Нуриддинжон Исмоилиев, Ўзбекистон Республикаси Бош вазири Абдулла Арипов иштирок этди.

Абдували СОЙБНАЗАРОВ («Халқ сўзи»)

Хорижлик экспертлар: ЎЗБЕКИСТОН ҚУРОЛЛИ КУЧЛАРИ МИНТАҚАДА ТИНЧЛИК ВА БАРҚАРОРЛИКНИ ТАЪМИНЛАШДА ЕТАКЧИ МАВҚЕГА ЭГА

Бугунги кунда Ўзбекистон ва Франция ҳарбийлари ўртасида ҳам яқин алоқалар ўрнатилганини алоҳида таъкидлашни истардим. Ҳарбий кадрлар малака-

сини ошириш ва таълим йўналишидаги ҳамкорлик йўлга қўйилган. Бундан ташқари, бугунги кунда ушбу соҳада француз технологиялари Ўзбек мудофаа тизимида қўлланаётганини кўришимиз мумкин. Ҳарбий хизматчилар жамоият хавфсизлигининг кафолати ҳисобланади. Ўзбекистонга сикдикид хизмат қилишдек шарафли вазифани адо этишда ҳарбий хизматчиларга мустаҳкам соғлиқ, куч-ғайрат ва муваффақиятлар тилайман.

Ду ЖИНХО,
Корея Республикаси мудофаа таҳлили институти катта илмий ходими:

— Ўзбекистон Мудофаа вазирлиги раҳбарияти ҳамда аскар ва сержантлар, офицер ва генералларни мамлакат Қуролли Кучлари ташкил қилинганнинг 30 йиллиги муносабати билан самимий муборакбод этаман. Шунингдек, Ўзбекистоннинг барча ҳарбий хизматчилари ва фахрийлари-га ўз ҳурматини билдираман. Ўтган 30 йил мобайнида Ўзбекистон Қуролли Кучлари ўзининг юксак мудофаа салоҳияти тўғрисида миллий тараққиётга катта ҳисса қўшди.

2019 йилда Корея Республикаси ва Ўзбекистон Республикаси икки томонлама алоқаларни алоҳида стратегик муносабатлар даражасига кўтарди. Ўзбекистон Президентини Шавкат Мирзиёев ва Жанубий Корея Президентини Мун Чжэ Иннинг олий даражадаги мунтазам учрашувлари ўзаро ишонччи янада мустаҳкамлади.

Кристиан ШМИДТ,
Германия Қуролли Кучлари ишлари бўйича идорасининг халқаро ҳамкорлик бўлими бошлиғи, полковник:

1994 йилдан бошлаб Ўзбекистонлик ҳарбий хизматчилар Германиядаги ҳарбий билим юртыда ўқишга жалб этилмоқда. Ҳамкорларимиз германиялик аскарлар билан биргаликда ҳарбий тайёргарликдан ўтиб, мамлакатимиз, маданиятимиз ва Қуролли Кучларимиз билан яқиндан танишмоқда.

Ўзбекистон мудофаа тизими билан тенг ҳуқуқли шерик сифатидаги ҳамкорлигимиз Қуролли Кучларимиз ўртасида чуқур алоқалар ва ўзаро ишонч мавжудлигидан далолат беради. Ўз навбатида, бундай ҳамкорлик ва ўзаро ишонч ўзининг амалий натижаларини бераётганини алоҳида қайд этиш керак.

Шу ўринда яқинда Афғонистондаги миссиясини яқунлаш чоғида тезкор кўмак учун Ўзбекистонга яна бир бор миннатдорлик билдираман.

Муваффақиятли алоқаларимиз истиқболдаги ҳамкорлик учун мустаҳкам пойдевор бўлиб хизмат қилсин. Алоқаларимиз бундан кейин ҳам бардавом бўлади ва янада мустаҳкамлашнига ишонамиз. Ўзбекистон Қуролли Кучларининг барча ҳодимларига янгидан-янги муваффақият ва тинч-осойишта тараққиёт тилайман.

Ремко РЕЙДИНГ,
Нидерландиядаги «Шараф майдони» фонди директори:

— Нидерландия Иккинчи жаҳон уруши даврида жангларда қатнашган ҳарбийлар дафн этилган. Улар орасида Ўзбекистонлик 101 аскар ҳам бор. Афсуски, турли сабабларга кўра узоқ йиллар давомида улар ҳақида маълумот бўлмаган. Биз Ўзбекистон билан амалга оширилган муваффақиятли ҳамкорлик тўғрисидаги ҳақиқатларни ҳоҳишимизга алоҳида таъкидлаш имкониятига эга бўлди.

Жумладан, ҳамкорликдаги лойиҳалар орқали ҳужжатли фильмлар, Ўзбекистондаги "Шон-шараф" давлат музейида кўргазма ташкиллаштиришга эришдик.

Шу ўринда қайд этиш керакки, 14 январь фақат ўзбек халқининг байрами эмас, балки ушбу сана нидерланд халқи учун ҳам қадридлир. Фурсатдан фойдаланиб, мамлакатингиз аҳоли-

«Дунё» АА.

СУД ЭКСПЕРТИЗАСИ БЎЙИЧА ҚАНДАЙ ЯНГИЛИКЛАР ЖОРИЙ ЭТИЛАДИ?

Ишчи гуруҳ йиғилишида қонун лойиҳаси депутатлар томонидан илгари сурилган тақлифлар асосида маромига етказилди.

Хусусан, қонун лойиҳасидаги "нодавлат суд-экспертиза ташкилоти" тушунчаси, унинг ташкилий ҳуқуқий шакли ҳамда фаолиятига қўйиладиган мажбурий талаблар, нодавлат суд-экспертиза ташкилотининг штат бирлиги ва раҳбарига доир шартлар, давлат суд-экспертиза муассасалари томонидан амалга оширилган суд экспертизаси хулосаси бўйича қўшимча ва қайта суд экспертизаси каби бир қатор нормалар атрофида муҳокама қилинди.

Йиғилишда қонун лойиҳасидаги айрим камчиликлар ҳамда ўртага ташланган саволларга Адлия вазирлигининг масъул ходимлари, Республика суд экспертизаси маркази вакиллари томонидан етарлича

жавоблар бўлмаганлиги тўғрисида қўшимча ташаббуси ҳуқуқий субъектига уни маромига етказишга доир бир неча тақлиф ва тавсиялар берилди.

Қонун лойиҳасини тақомиллаштириш ишлари давом этмоқда.

ҲУҚУҚИЙ БЎШЛИҚ ТЎЛДИРИЛИШИ ЛОЗИМ

Мамлакатимизда мустақилликдан сўнг почта соҳасида изчил ислохотлар амалга оширилди. Лекин 2000 йилнинг 31 августидан қабул қилинган "Почта алоқаси тўғрисида"ги Қонун бугун замонавий талабларга жавоб бермай қолди. Шундан келиб чиқиб, янги қонун лойиҳаси тайёрланди.

Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги "Миллий тикланиш" демократик партияси фракциясининг навбатдаги йиғилишида кўриб чиқилган дастлабки масала "Почта алоқаси тўғрисида"ги қонун лойиҳаси бўлди. Муҳокамалар давомида депутатлар қонун лойиҳасининг қабул қилиниши соҳада меъриий-ҳуқуқий базани тақомиллаштириш, аҳолига тезкор, замонавий ва сифатли хизмат кўрсатиш учун шaroитлар яратиш имконини беришини инобатга олиб, лойиҳани қўллаб-қувватлади.

Фракция йиғилишида "Ўзбекистон Республикаси Савдо-саноат палатаси тўғрисида"ги Қонунга қўшимча ва ўзгартириш киритиш ҳақида"ги қонун лойиҳаси ҳам иккинчи ўқишда муҳокама қилинди.

Қайд этилганидек, ташқи савдо битимлари ва халқаро шартномалар доирасида юзага келадиган барча форс-мажор ҳолатларни тасдиқлаш Инвести-

циялар ва ташқи савдо вазирлиги томонидан амалга оширилиб келинади. Аммо маҳаллий шартномалар доирасида юзага келадиган бундай ҳолатларни тасдиқлаш бўйича ваколатли орган белгиланмаган ва бу тадбиркорлик фаолияти билан боғлиқ бир қатор муаммоларни вужудга келтирмоқда.

Ушбу қонун лойиҳаси бундай ҳолатларни тартибга солиш мақсадида ишлаб чиқилган бўлиб, унда ҳужалик шартномалар доирасида юзага келадиган енгил бўлмайдиган (форс-мажор) ҳолатларни тасдиқлаш ваколатини Савдо-саноат палатасига бериш кўзда тутилган.

Депутатлар қонун лойиҳаси бу борадаги норматив-ҳуқуқий базани яратиши, ҳуқуқий бўшлиқнинг тўлдирилишига хизмат қилишини эътиборга олиб уни маъқуллади.

Раҳим ШЕРҚУЛОВ («Халқ сўзи»)

75 МИНГ ГЕКТАР ИНТЕНСИВ БОҒ ВА УЗУМЗОРЛАР БАРПО ЭТИЛАДИ

Олий Мажлис Қонунчилик палатасининг Аграр ва сув ҳўжалиги масалалари қўмитаси "Янги Ўзбекистоннинг 2022 — 2026 йилларга мўлжалланган тараққиёт стратегияси тўғрисида"ги Президент Фармони лойиҳаси муҳокамасига бағишланган семинар ўтказди.

Семинар

Унда Қонунчилик палатаси депутатлари, Қишлоқ ҳўжалиги, Сув ҳўжалиги вазири, Қишлоқ ҳўжалиги, Урмон ҳўжалиги, Ветеринария ва чорвачиликни ривожлантириш давлат қўмиталарининг масъул ходимлари иштирок этди.

Таъкидланганидек, Тараққиёт стратегияси лойиҳасининг 30, 31 ва 32-мақсадларида қишлоқ ҳўжалиги соҳасини жадал ривожлантириш бўйича муҳим вазифалар ўрин олган. Хусусан, қишлоқ ҳўжалигини илмий асосда интенсив ривожлантириш орқали деҳқон ва фермерлар даромадини камида 2 баравар ошириш, қишлоқ ҳўжалигида илмий ўсишни камида 5 фоизга етказиш кўзда тутилган. Шунингдек, сув ресурсларидан самарали фойдаланиш хосибига ҳар йили камида 7 миллиард куб метр сувни иктирсод қилиш, сув ҳўжалиги объектларида электр энергияси истеъмолни 7,3 млрд кВт. соатдан 6,9 млрд кВт. соатга камайтириш, сув ҳўжалиги объектларини давлат-хусусий шериклик тамойиллари асосида бошқариш мақсад қилинган.

Тараққиёт стратегиясини 2022 йилда амалга ошириш бўйича "Йўл харитаси"да юқоридagi 3 та мақсаднинг бажарилишини таъминлаш юзасидан 18 та тадбир белгиланган ва булар 41 та механизм орқали ижро этилиши назарда тутилган. Семинарда мазкур ҳужжатда белги-

ланган вазифаларнинг амалга оширилиши орқали хосилдорликни пахтадан ўртача 40 — 45 центнер, галладан 70 — 75 центнерга етказиш, 200 минг гектар пахта ва галла майдонларида лазерли текислашни жорий қилиш, 110 та мевасабзавотчилик ва 35 та галлачилик кластерлари фаолиятини йўлга қўйиш назарда тутилганга қайд этилди.

Шу билан бирга, 75 минг гектар интенсив боғ ва янги узумзорлар барпо қилиш, 129 минг гектар ерни фойдаланишга киритиш, сув тежовчи технологияларни 260 минг гектарда жорий этиш, чорва озуқа майдонини 722 минг гектарга етказиш мақсад қилингани таъкидланди. Жорий йилда Урмон кодекси, "Тупроқ унумдорлигини ошириш ва муҳофаза қилиш тўғрисида"ги қонун ҳамда 11 та норматив-ҳуқуқий ҳужжат лойиҳаларини ишлаб чиқиш белгилангани айтиб ўтилди.

Семинарда Тараққиёт стратегиясининг ҳар бир йўналишида белгиланган вазифалар қишлоқ ҳўжалигини ривожлантириш билан бирга, аҳолининг яшаш шaroитини янада яхшилашга хизмат қилиши эътироф этилди.

Яқунда депутатлар томонидан Фармон лойиҳаси бўйича бир қатор тақлифлар белгиланган, қўмитанинг тегишли қарори қабул қилинди.

«Халқ сўзи».

УНИВЕРСИТЕТИМИЗ ҲАЁТИДА ЯНГИ ДАВР БОШЛАДИ

янги материаллар технологияси соҳаларида кадрлар тайёрланади.

Ўқув юртида муҳандислик соҳаларида мутлақо янги йўналишларда амалий, илмий тадқиқотларни йўлга қўйиш орқали кичик бизнес ва санат учун инновацион минитехнологиялар ишлаб чиқиш ҳамда илмий ишланмалар натижадорлигини ошириш мақсадида тескари (акс) инженерия тамойиллари асосида уларни такомиллаштириш бўйича хорижий илгор тажрибалар амалиётга жорий этилади.

Бирор-бир аниқ фан ёки соҳа йўқки, у физикасиз ривожланса. Самарқанд давлат университети дунё илм-фанига буюк физикларни етиштириб берган. СамДУнинг физика соҳасидаги илмий мактаблари бугун ҳам ўз макенини сақлаб қолган. Университетимизнинг физика факультетини тамоиллари орасидан академиклар, давлат мукофоти лауреатлари етишиб чиққани фикримиз далолидир.

Халқ ҳўжалигининг барча соҳаси равнақи физика фанига чамбарчас боғлиқлигини ҳисобга оладиган бўлсак, Президентимиз эътибори ва ғамхўрлиги туфайли очилган Мухандислик физикаси институти мамлакатимиз тараққиёти учун жуда муҳим зарурат эканлигини англаймиз.

Президентимизнинг олий таълимни халқимизга янада яқинлаштириш, миллатни

талари, интернет тармоғи ва бошқа воситалар орқали тарбиёт тадбирларини ўтказиш вазифалари ҳам юқатилади.

Бу тадбирларнинг барчаси университетнинг академик нуфузини янада оширишга хизмат қилади.

Самарқанд давлат университетининг кенгайиши, моддий-техника базасининг мустаҳкамланиши, халқро алоқаларининг ривожланиши, жаҳон илм-фан ва таълим тизими-га интеграциялашувни халқимиз тақдирини доғат муҳим ўрин тутишига ишонаман. Ушбу даргоҳда ҳам янги Ўзбекистон бунёдкорлари камолга етади, таълим-тарбия олади.

Бугун Самарқанд давлат университети ўзининг иккинчи умрини яшамоқда. Дунёга юз очмоқда. Университетимиз жаҳоннинг 160 дан ортққ олий ўқув юртлири билан алоқа ўрнатган. Улар орасида дунёнинг энг нуфузли университетлари ҳам борлигини алоҳида қайд этиш ўринлидир.

Халқро микёсда эътироф этилган, тан олинган 70 га яқин хорижий олимлар университетида фаолият кўрсатмоқда.

Илм-фанга эътибор, олимларнинг эъзозланиши ўз натижасини кўп ҳам куттирмаслигига ишонаман. Келгусида мазкур институтилар катта университетларга айлиб, бир пайтлар бўлганидек, бугун дунёдан илм толиблари, алломи замонлар Самарқандга, ушбу кутлуғ даргоҳларга интилади.

Бугун Президентимиз Шавкат Мирзиёев

Таҳлил

Бугун бугун халқимиз томонидан кенг муҳокама қилинаётган Янги Ўзбекистоннинг 2022 — 2026 йилларга мўлжалланган тараққиёт стратегияси лойиҳаси инсон қадрини юксалтириш, эркин фуқаролик жамиятини янада ривожлантириш ҳамда халқларвар давлат барпо этишга йўналтирилган билан алоҳида эътиборга эга.

Унда "Инсон манфаатлари ҳамма нарсадан устун" умумбашари тамойилини бирлаштирувчи 7 та устувор йўналиш белгиланган. Инсон қадрини юксалтириш ва эркин фуқаролик жамиятини янада ривожлантириш орқали халқларвар давлат қуриш, миллий иқтисодийни кучайтириш, унинг ўсиш суръатини замон талаби даражасида таъминлаш, адолатли ижтимоий сиёсат юритиш ва инсон капиталини ривожлантириш шулар жумласидандир.

ФУҚАРОЛАРНИНГ ФАРОВОН ТУРМУШ КЕЧИРИШИ ҚОНУНЛАР УСТУВОРЛИГИГА БОҒЛИҚ

Давлатимиз раҳбари халқимиз биздан рози бўлиши керак, дея кўп бор таъкидлайди. Халқ қачон рози бўлади? Қачонки, унинг ҳуқуқ ва қонуний манфаатлари таъминлангандагина ўз ҳаётидан рози бўлади.

Ҳар бир фуқаро шу жамиятнинг тўлақонли аъзоси экан, унинг шахсий, ижтимоий, иқтисодий ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилишимиз, бахтли ва фаровон яшашга ҳаққи борлигини теран англашимиз лозим. Бунинг учун уларда туз ислохотлар муҳиятин айна шунга қаратилганлигига ишон ҳиссини уйғотишимиз талаб этилади.

Бунга қайсида маънода эришганимиз, дейиш учун муайян асослар бор. Мамлакатимизни 2017 — 2021 йилларда ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегияси доирасида ўтган даврда давлат ва жамият ҳаёти барча жаҳоннинг тубдан ислох этишга қаратилган 300 га яқин қонунлар ва Президентнинг 4 мингдан зиёд қарорлари қабул қилинди.

Сўнгги беш йилликдаги ислохотлар туфайли мамлакатимизда "Инсон қадри устувор бўлган жамият ва халқларвар давлат" гоиси асосида янги Ўзбекистонни барпо этишнинг зарур сиёсий-ҳуқуқий, ижтимоий-иқтисодий ва илмий-маърифий асослари яратилди.

Бугун ана шуларни чуқур таҳлил қилган ҳолда, кейинги йилларда "Ҳаракатлар стратегияси сари" тамойили асосида халқимиз фаровонлигини янада ошириш, иқтисодий таъминоти трансформация қилиш ва тадбиркорликни ҳаққ ривожлантириш инсон ҳуқуқ ва манфаатларини таъминлаш ҳамда фаол

фуқаролик жамиятини шакллантиришга қаратилган вазифаларни энг устувор йўналишлар сифатида белгилаб олмақдамиз.

Маълумки, фуқаролар ҳуқуқ ва қонуний манфаатларини тўлақонли ҳимоя қилиш суд ҳокимияти мустақиллиги, судьяларнинг адолатли қарорлар чиқариши билан чамбарчас боғлиқ. Шу боис ҳам Тараққиёт стратегиясида судлар олдида фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини кафолатли ҳимоя қилиб, улар ишончли қозониш, жамиятда қонун устуворлиги ва адолатли таъминлаш бўйича қатор вазифалар қўйилмоқда. Суд тизимини босқичма-босқич рақамлаштириш, "Хабеас корпус" институти янада ривожлантириш орқали тергов усидини мансубдор қилиш, айрим мансубдор шахсларнинг турли ҳал асосида вақтар буларнинг ҳаққи тенглик ва тортишув тамойилларини рўйбга чиқариш, фуқаролар ва тадбиркорларнинг одил судловга эришиши даражасини тубдан ошириш, судьялар корпусини шакллантиришда очиқлик ва шаффофликни таъминлаш, суд тизимидagi раҳбарлик лавозимларига тайинлашда сайланш ва ҳисобдорлик каби демократик тамойилларни жорий этиш ана шулар жумласидандир.

Жамиятнинг қаттиқ ташвишга соладиган ва безовта қилдиган энг оғир иллат — коррупция балосини йўқотиш масаласига ҳам жиддий эътибор қаратилган. Шу мақсадда коррупцияга қарши курашишга замонавий аборот, жумладан, суний интеллект технологиялари кенг жорий этилади, "Е-антикоррупция" лойиҳаси ишга туширилади, давлат хизматида манфаатлар тўқнашуви ҳақида хабар бериш ва уни ҳал этиш тизими йўлга қўйилади, аҳоли ва давлат хизмат-

чиларининг соҳага доир ҳуқуқий билимларини янада юксалтириш учун "Коррупцияга қарши курашиш виртуал академияси" ишга туширилади. Бу сайт-ҳаракатлар, пировард натижада коррупциянинг барча қўринишларини йўқотиш ва одамлар турмушини янада яхшилашга олиб келади.

Лойиҳада хусусий мулк дахлсизлиги ҳамда ҳимояси кафолатларини кучайтириш, мулк, шу жумладан, ер участкасига бўлган ҳуқуқларни сўзсиз таъминлаш ҳам қамраб олинган. Зеро, хусусий мулкни ҳар қандай таъжову ва таҳдиддан сақлаш аниқ чоғда долзарб вазифалардан саналади. Бугунги кунда ўзбошимчилик билан хусусий мулк ҳуқуқини поймол қилиш, айрим мансубдор шахсларнинг турли ҳал асосида вақтар буларнинг ҳаққи тенглик ва тортишув тамойилларини рўйбга чиқариш, фуқаролар ва тадбиркорларнинг одил судловга эришиши даражасини тубдан ошириш, судьялар корпусини шакллантиришда очиқлик ва шаффофликни таъминлаш, суд тизимидagi раҳбарлик лавозимларига тайинлашда сайланш ва ҳисобдорлик каби демократик тамойилларни жорий этиш ана шулар жумласидандир.

Жамиятнинг қаттиқ ташвишга соладиган ва безовта қилдиган энг оғир иллат — коррупция балосини йўқотиш масаласига ҳам жиддий эътибор қаратилган. Шу мақсадда коррупцияга қарши курашишга замонавий аборот, жумладан, суний интеллект технологиялари кенг жорий этилади, "Е-антикоррупция" лойиҳаси ишга туширилади, давлат хизматида манфаатлар тўқнашуви ҳақида хабар бериш ва уни ҳал этиш тизими йўлга қўйилади, аҳоли ва давлат хизмат-

"World Justice Project"нинг 2021 йил маълумотида кўра, Қонун устуворлиги индекси "Қонунларга риоя қилиш" индикаторининг "Ҳуқумат суд қарорисини ва адолатли товоқ пулисисини мусодара қилмаслиги" субиндикаторида Ўзбекистон кўйи ўринларда қолган бўлган бугун ҳеч кимга сир эмас.

Шу туфайли ҳам мулк, жумладан, ер участкасига бўлган ҳуқуқлар билан боғлиқ барча маъмурий ҳужжатларни қатъий равишда фақат суд тартибида бекор қилиш ёки ҳаққиқий эмас, деб топиш амалиётини жорий этиш ва иқтисодий судларда мол-мулкка бўлган мулк ҳуқуқни тўғри қилишда давлолар юзасидан регрессив (камайиб борувчи) давлат божи ставкаларини қўйлашга йўналтирилган қонунни ишлаб чиқиш назарда тутилмаётди.

Инсон ҳуқуқ ва манфаатларини таъминлаш ҳақида сўз бораганда, бу борада адвокатура институтининг ўрни бекиёс эканлигини таъкидлаш зарур. Шу боис аҳоли ва тадбиркорлик субъектларининг мақолати ҳуқуқий хизматларга бўлган талабини тўлиқ қондириш ва унинг институционал мустақиллигини таъминлаш Тараққиёт стратегияси лойиҳасида кенг ифодаланган.

Бу институти изчил ривожлантириш учун адвокатлик лицензиясини "Лицензия" аборот тизими орқали расмийлаштириш тартибини жорий этиш, адвокатнинг процессдаги иштирокини таъминлашни соддалаштирувчи "Электрон адвокат ордери"ни йўлга қўйиш чоралари белгиланган. Бу орқали адвокатура институти халқро талабларга жавоб берадиган даражага олиб чиқиш мақсад қилинган. Қолаверса, бепул ҳуқуқий ёрдам кўрсатиш кўлами кенгайтирилади, нотариат ва фуқаролик ҳолатлари далолатномаларини ёзиш органларининг ошматларидан масофадан туриб ва "ягона дарча" тамойили асосида фойдаланиш йўлга қўйилади.

Наримон УМАРОВ, Олий Мажлис Сенатининг Суд-ҳуқуқ масалалари ва коррупцияга қарши курашиш қўмитаси раиси.

САНОАТ МАҲСУЛОТЛАРИ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ҲАЖМИ 1,4 БАРАВАР ОШИРИЛАДИ

Бунда пахта-тўқимачилик кластерлари локомотив вазифасини ўтайди.

Саноат салоҳиятини ошириш, аниқроғи, пахта-тўқимачилик саноатидаги юксалишда мамлакатимизда фаолият юритаётган 122 та пахта-тўқимачилик кластери локомотив вазифасини ўтайди, десак, муволага бўлмайди. Негаки, давлатимиз раҳбарининг ташаббуси билан асос солинган кластер усули пахтачилик мисолида ўзини тўла оқлади. Натижада бугун пахта ҳам ашёсини етиштиришдан тортиб, уни чуқур қайта ишлашда мазкур янги тизим иштирокчилари асосий кучга айланган. Шу боис кластер тизимини ривожлантиришга жиддий эътибор қаратилмоқда.

Дарҳақиқат, Шавкат Мирзиёев Президентлик лавозимига киришиш тантанали маросимига бағишланган Олий Мажлис палаталари кўшма мажлисидаги нуктида аҳоли даромадларини кўтариш борасида белгилаб олинган мақсад-муддаолиримизга эришиш учун "Ҳом ашёдан — тайёр маҳсулотга" тамойили асосида кластер тизими ривожлантирилишини алоҳида таъкидлаб, жумладан, шундай деди: "Биз учун стратегик тармоқ бўлган қишлоқ ҳўжалиги самарадорлигини тубдан ошириш ва уни диверсификация қилиш гоят муҳим аҳамиятга эга. Айнакча, аграр соҳани ривожлантириш, қишлоқ ҳўжалиги маҳсулотларини кластер асосида қайта ишлаш ва озиқ-овқат ҳавфсизлигини таъминлаш долзарб вазифаси бўлиб қолади".

Шу маънода, Ҳаракатлар стратегиясининг мантиқий давоми бўлган Янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегияси доирасида кластер тизими янада ривожлантирилади. Бинобарин, Тараққиёт стратегиясининг учинчи — миллий иқтисодий ривожлантириш, унинг ўсиш суръатларини замон талаблари даражасида таъминлаш йўналишида тўқимачилик саноати маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажмини 2 баравар (13 миллиард доллар)га кўпайтириш ва меҳнат унумдорлигини 3 баравар (20 минг доллар)га ошириш кўзда тутилган. Бу эса пахта-тўқимачилик саноатида етакчи кучга айланган кластерлар зиммасига кўшимча масъулият оқлайди. Шунинг учун кластер усули тобора оммалашиб, бугунги кунда у кириб бормаган ижтимоий-иқтисодий соҳалар деярли қолмади. Натижада ушбу инновацион тизим қишлоқ ҳойларда яшаётган аҳоли бандлигини таъминлаш, даромадини кўпайтириш орқали ҳаёт даражаси ва сифатини ошириш, соҳада самарадорликни кўтаришда асосий роль ўйнамоқда.

100 фоизлик натижалар

Маълумотларга қараганда, 2017 йилда мамлакатимизда етиштирилган ялли пахта ҳосилининг бор йўғи 0,9 фоизи кластерлар ҳиссасига тўғри келган. Ушбу кўрсаткич 2018 йилда 15,1 фоизи, 2019 йилда 68 фоизи, 2020 йилда 91 фоизи ташкил этди. 2021 йилдан эътиборан пахта ҳам ашёсини 100 фоиз пахта-тўқимачилик кластерлари томонидан етиштирилди.

Чиндан ҳам, кластерлар 2021 йилда 1 миллион гектардан ортққ майдонда гуза парварлишган бўлса, пахта ҳосилини ҳар қачонгидан эрта йиғиштириб олишга муваффақ бўлинди. Бу — масаланинг бир томони. Иккинчи томони шундаки, 2020 йилдаги нисбатан 422 минг тонна кўп, жами 3,4 миллион тоннадан зиёд пахта ҳам ашёсини етиштириб, ҳосилдорлик ўртача 6,3 центнерга ошди.

Масаланинг учинчи томони ҳам борки, бу ер эгалари, шу жумладан, фермерларнинг моддий манфаатдорлиги оширилгани билан боғлиқ. Агар бундан беш йил олдин кўпайиб фермер ҳўжаликлари пахтадан даромад олишни орзу қилган бўлса, пахтачиликда хусусий секторга кенг имкониятлар яратиб берилган, кооперация асосида кластерлар билан ҳамкорлик қилган фермер катта микдорда фойда ола бошлади. Яқиний ҳисоб-китобларга кўра, фермер ҳўжаликлари охири мавсумда 7,9 триллион сўм соф даромад олишга муваффақ бўлган фикримиз тасдиқдир. Бу эса пахтачиликда кластер тизимининг жорий этилганлиги мамлакатимизда иқтисодий ислохотлар тўғри олиб борилаётгани, мазкур инновацион тизимга аҳоли даромади ва фаровонлигини оширишнинг асосий омилга айланб бораётганини кўрсатади.

Пахтачиликда тўлиқ кластер усулига ўтилган, нафақат ҳам ашё етиштириш, балки уни чуқур қайта ишлашда ҳам тўб ўзгаришлар юзага келди. Гап шундаки, мустақилликнинг дастлабки йилларида ашёсини етиштирилган пахта ҳам юртимизнинг тахминан 7 фоизи ўзимизда қайта ишланиб, 2016 йилда бу кўрсаткич жами 37 фоизга етказилган эди. Ҳозирги пайтда Ўзбекистон ўз пахта толасини 100 фоиз қайта ишлаш қувватига эга бўлди. Бунинг эвазига ҳам ашё экспорти батамом тўхтади. Аксинча, қайта ишланиб, қўшимча қийматга эга маҳсулот сифатида экспорт қилина бошланди.

Бошқача айтганда, толани ўзимизда чуқур қайта ишлаш ҳажми ортиб, калава ип

йиғириш 2 баробар, тайёр маҳсулот ишлаб чиқариш 3 баробар ошди. Ўз навбатида, экспорт микдори муттасил ортиб, 2021 йил якунилари бўйича 3 миллиард долларга етказилиши кутуляпти. Буларнинг барчаси кластерлаштириш шарофати эканлиги билан изоҳланганни қувонғилдир. Дарҳақиқат, кластер ўзида қишлоқ ҳўжалиги ва саноатни бирлаштиргани туфайли соҳада сифат ўзгаришлари ясади. Ахир ушбу усулда чигитни ерга қадашдан тортиб, пахта етиштириш, уни йиғиштириб олиб, бирламчи ва чуқур қайта ишлаш, қўшимча қийматга эга тайёр маҳсулотга айлантириш — барча-барчаси кластер иш-тирокчилари томонидан амалга оширилади. Яъни "Ҳом ашёдан — тайёр маҳсулотга" тамойили асосида беш босқичли тўлиқ саноат занжир яратилди. Бунинг биринчи бўлиб мамлакатимиздаги қалдирғоч кластер ҳисобланган "BCT Cluster" пахта-тўқимачилик кластери йўлга қўйди.

Мамлакатимизда кластерлар ташкил этилиши билан бирга, чекка қишлоқларга ҳам саноат кириб бориб, ҳудудларнинг ишлаб чиқариш салоҳияти ортапти, экспорт имкониятлари кенгаймоқда. Ўтган даврда 1,8 миллиард долларлик инвестициялар жалб қилиниб, кластер усулида маҳсулотни чуқур қайта ишловчи 297 та лойиҳа ишга туширилгани, 152 мингта иш ўрни яратилгани диққатга сазовор.

Таҳлилларнинг кўрсатишича, бугунги кунда мавжуд кластерларнинг 17 тасида пахтани қайта ишлашнинг бешта босқичи, 22 тасида тўхта босқичи, 30 тасида учта босқичи, 36 тасида 2 та босқичи ва 16 тасида битта босқичи қамраб олинган. Аммо устувор режага кўра, яқин келажакда барча кластерлар бу ҳисобда чуқур қайта ишлаш тизимига тўлиқ ўтади.

Ҳосилдорлик ошар экан, ўз-ўзидан даромад ҳам ортади

Кластерлар томонидан амалиётга интенсион ва инновацион агротехнологиялар қўллангани туфайли пахтачиликда илгари кузатилмаган натижалар кўлга киритилаётганини алоҳида таъкидлаш жоиз. Айтайлик, 2016 йилда республикамиз бўйича ўртача пахта ҳосилдорлиги гектарига 26,4 центнерни ташкил этган бўлса, 2020 йилда бу кўрсаткич 3,6 центнерга

ортиб, 30 центнерга етди. 2021 йилда эса ҳосилдорлик янада кўпайиб, ақсарият кластерларда 35 — 40 центнергача саноат ҳам ашёсини йиғиштириб олингани эътиборга молик. Масалан, Наманган вилоятида кластер тизими жорий этилмасдан олдин пахта ҳосилдорлиги 24 центнернинг нари-берисида эди, холос. Тармоққа кластер кириб келган, ўртача ҳосилдорлик 11 центнерга кўтарилиб, охири мавсумда 27 та кластерга етказилди. Натижада 60 минг тонна қўшимча саноат ҳам ашёсини йиғиштириб олинди. Бунинг бош омил — манфаатдорлик билан изоҳланади. Чунки пахта ҳам ашёсини бурютмачи ҳам, уни етиштирувчи ва қайта ишловчи ҳам кластерларнинг ўзи ҳисобланади. Шу маънода, мўл ва сифатли ҳам ашё етиштиришдан, аввало, кластерлар олиб чиқарилди!

Ушбу ютуқлар замирида яна бир омил бор. У ҳам бўлса, қишлоқ ҳўжалигининг

техник ва технология жихатдан модернизация қилинаётганидир. Бинобарин, кластерлар томонидан умумий қиймати 2,5 триллион сўмлик 5 минг 200 дан ортққ ресурстежамкор ва юқори унумли техникалар олиб келинди.

Шу билан бирга, 126 минг гектар майдонда сув тежовчи технологиялар жорий қилинди. Қишлоқ ҳўжалиги оборотидан чиқиб кетган 143 минг гектар экин майдонлари қайта фойдаланишга киритилди.

Бу натижалар ҳали чегара эмас. Давлатимиз раҳбари томонидан кластерлар олдида яқин келажакда ҳосилдорликни каммида 2 баробар кўтариш, ҳам ашёсини чуқур қайта ишлаш, соҳа экспортини 7 миллиард долларга олиб чиқиш, қишлоқлардаги аҳоли бандлиги ва даромадларини янада ошириш вазифаси қўйилган.

Мухими, мамлакатимизда кластерлар ташкил этилиши билан бирга, чекка қишлоқларга ҳам саноат кириб бориб, ҳудудларнинг ишлаб чиқариш салоҳияти ортапти, экспорт имкониятлари кенгаймоқ-

да. Ўтган даврда 1,8 миллиард долларлик инвестициялар жалб қилиниб, кластер усулида маҳсулотни чуқур қайта ишлайдиган 297 та лойиҳа ишга туширилгани, 152 мингта иш ўрни яратилгани сўзими исботдир.

Хусусан, 2018 — 2021 йилларда фақатгина пахта-тўқимачилик кластерлари томонидан жами 1 миллиард 411 миллион доллар микдориди инвестициялар жалб қилинди. Пировардида пахтани дастлабки қайта ишлаш соҳасида 27 та лойиҳага 115 миллион доллар, 41 та калава ип ишлаб чиқариш лойиҳасига 831 миллион доллар, 34 та мато ишлаб чиқариш ва буюш лойиҳасига 231 миллион доллар, 23 та трикотаж (тикув) маҳсулотлари лойиҳасига 234 миллион доллар йўналтирилди. Табиийки, бу кластер ишчи-ҳодимларининг даромади орттиши, маҳаллий бюджетларга тушумлар кўпайишида муҳим омил бўлаётди. Бугунги кунда қишлоқ ҳўжалиги ҳодимларининг даромади 2017 йилдаги нисбатан 2 баробар ортгани, ҳар бир ишчининг ойлик иш ҳақи эса 2,4 баробар кўтарилгани, туманларда солиқ ва бюджет тушумларини 2017 йилдаги нисбатан 5-6 маротаба ортгани шундай дейишимизга асос бўла олади.

Мавжуд имкониятлар тўлиқ ишга солинади

Энди асосий масала, саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажмини 1,4 баро-

Хулоса ўрнида айтганда, Янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегияси доирасида кластер тизими саноатни ривожлантиришда чинакам "ўсув нуктаси"га айланади. Давлатимиз раҳбарининг ташаббуси билан соҳа ривожига тўсқ бўлган барча говлар олиб ташланаётгани, молиялаштиришда янги тизим жорий қилинаётгани уларнинг ташки бозорларда рақобатдошлигини таъминлаб, иқтисодий қудратимиз орттишига хизмат қилади.

Саъдулла ТОЖИЕВ, Ўзбекистон пахта-тўқимачилик кластерлари уюшмаси раисининг биринчи ўринбосари, иқтисодий фанлари номзоди.

Оролбўйи ҳудуди: АРМОНГА АЙЛАНГАН ТЎЛҚИНЛАР

ЁКИ БУГУНГИ ИШЛАРНИНГ ИЛИҚ ЭПКИНЛАРИ

...Мана, ўшандан буён неча йиллар ўтди. Одамзод халигача ўз хатосини тузатиш билан овора. Орол денгизи қуриши оқибатини бартараф этиш, экологик вазиятни юмшатиш пайдан бўлмади. Бироқ табиат ҳам бўш келмапти: Орол денгизи тудидан чиққан чанг ва туз одамзод оёғи етмаган тоғли чўққиларга-да етиб борди. Эколог, олим мутахассисларни қўя турайлик, Ер шарининг нариги чеккасидаги фермер ёки деҳқон ёхуд оддий одам ҳам Орол муаммосини ҳис қила бошлади.

Ҳақиқатан ҳам, бугун Орол муаммоси глобал тусл олди, ўз навбатида, унинг ечимини топиш ҳам. Бунда айниқса, кейинги йилларда амалга оширилган ва бажарилиши режалаштирилаётган ишлар эътиборга молик. Хусусан, ҳудудда сўнгги беш йилда Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев ташаббуси билан кенг қўллаш ижтимоий-иқтисодий ислохотларга қўл урилди. Энг аввало, Оролбўйи ҳудудларида 1,6 миллион гектар майдонда ўрмонзорлар, яшил қопламалар барпо этилди. Ўзбекистон ташаббуси билан БМТ Бош Ассамблеясининг 75-сессиясида "Оролбўйи минтақасини экологик инновациялар ва технологиялар ҳудуди" деб эълон қилиш тўғрисидаги махсус резолюция қабул қилинди. Бинобарин, бу саъй-ҳаракатлар ҳудудга жўшқин ҳаётни қайтаришга қаратилган навбатдаги эзгу ва қўламли кенг ишларга туртки берди.

Оролбўйи минтақаси — Ўзбекистоннинг Шимоли-ғарбий қисмида, Амударё куйи оқимида, Орол денгизининг жанубий соҳилида жойлашган ҳудуд. Майдони 172 минг 700 квадрат километр. Аҳолиси 3 миллион 854 минг киши. Бу ерда ўтган беш йилда саноат, хизмат кўрсатиш ва қишлоқ хўжалиги соҳасида умумий қиймати 4 миллиард доллардан зиёд инвестиция лойиҳалари рўйбга чиқарилиди. Оролбўйи минтақасининг экспорт ҳажми 3 баробар ошди, 2,8 миллиард долларга тенг бўлди. Сўнгги беш йилда тўғридан-тўғри инвестициялар миқдори қарийб 7 баробар ўсди ва минтақага 250 миллион доллар ҳажмидаги хорижий сармоялар кириптиди.

Кичик бизнес субъектлари сони 43 мingga ортди. Минтақадаги аҳолининг яшаш шароитларини яхшилаш мақсадида қарийб 25 мингта хонадонли уй-жойлар барпо этилди. Бу олдинги беш йилдагига қараганда 3,4 баробар кўпдир. Оролбўйи ҳудудининг 853 минг нафар аҳолиси илк бор тоза ичимлик суви билан таъминланди. "Обод қишлоқ" ва "Обод маҳалла" дастурлари доирасида 81 олим қишлоқ ва овулининг қиёфаси тубдан ўзгарди.

Оролбўйи минтақаси юқори иқтисодий салоҳиятга эга ҳудуд. Таҳлилларга қўра, кейинги беш йилда ҳудуддаги 350 минг ёш меҳнат бозорига кириб келади. Минтақанинг асосий "драйвер" соҳалари — қурилиш материаллари ишлаб чиқариш, электротехника, тўқимачилик, чарм, озиқ-овқат саноати, мебеласозлик, чорвачилик кабилар ҳисобланади.

Ҳудуднинг туризм соҳасидаги потенциал ҳам жуда юқори. Бу ерда 85 та янги кичик саноат зонаси ташкил этила-

ди. Оролбўйи минтақасининг Мўйноқ, Тахтақўпир, Бўзатов, Шуманай, Тупроққалъа, Янгиарик ва Янгибозор туманларидаги тadbirkorлик субъектларига солиқ ва боғжона имтиёзлари тақдим этилади. Электр энергияси таъминотини яхшилаш мақсадида 580 мегаватт қувватга эга Тахтихот иссиқлик электр станцияси ишга туширилган бўлса, 2022-2023 йилларда эса 2 минг мегаватт қувватидаги "яшил энергетика" лойиҳалари амалга оширилади.

Маълумотларга қараганда, Орол денгизи қуриши билан боғлиқ муаммолар ҳақида ўтган асрнинг саксонинчи йилларидан гапирила бошланган ҳамда бу борада ўрганиш ва изланишлар олиб борилган. 1990 — 2017 йиллар оралиғида ҳам денгизнинг қуриган қисмига чўл ўсимликларини экиш ишлари олиб борилган. Орол денгизининг қуриган қисми 6 миллион гектарни ташкил этса, шундан 3,2 миллион гектари Ўзбекистон ҳудудида. Мана шунча катта майдонга нисбатан 2017 йилгача саксовул экиш ишлари денгиздан томчидай гап. Демак, ишлар қоникарли эмас. Шу маънода, Президентимиз Шавкат Мирзиёев 2018 йилнинг ноябрь ойида Қорақалпоғистон Республикасига ташрифи доирасида Мўйноқ туманида ҳам бўлиб, Орол денгизининг қуриган майдонига саксовул экиш вазифасини белгилаб бергани тарихий воқеа бўлди. Шундан сўнг ишлар жадаллашиб кетди. Мамлакатимизнинг барча ҳудудидан 500 дан зиёд замонавий техникалар қорақалпоқ халқига

гача саксовул экиш ишлари денгиздан томчидай гап. Демак, ишлар қоникарли эмас. Шу маънода, Президентимиз Шавкат Мирзиёев 2018 йилнинг ноябрь ойида Қорақалпоғистон Республикасига ташрифи доирасида Мўйноқ туманида ҳам бўлиб, Орол денгизининг қуриган майдонига саксовул экиш вазифасини белгилаб бергани диққатга сазовор.

Кўриниши нозик — илдизи бакувват

Мутахассисларнинг айтишича, саксовул ўзи омонат, нозик кўринишга эга бўлса, илдизи бакувват бўлгани учун ерга мустаҳкам ўрнашади. Унинг асосий хусусияти саҳро тупроғини шамолдан пана қилиб, эрозия ҳолатларининг олдини олади. Қум ва чангни ушлаб қолади. У ҳақиқий чўл ўсимлиги ва айнан Оролқум учун жуда зарур. Шу боис бугун юртимиз мутасаддилари ҳамда мутахассислари денгизнинг қуриган тубига саксовул экишни нафақат тавсия этишяпти, балки бу ташаббусни фаол қўллаб-қувватлашяпти ҳам.

Орол денгизи қуриши билан боғлиқ муаммолар ҳақида ўтган асрнинг саксонинчи йилларидан гапирила бошланган. Шу билан бирга, бу борада бир қатор ўрганиш ва изланишлар олиб борилган. 1990 — 2017 йиллар оралиғида денгизнинг қуриган қисмига чўл ўсимликларини экиш ишлари ҳам олиб борилган. Орол денгизининг қуриган қисми 6 миллион гектарни ташкил этади ва шундан 3,2 миллион гектари Ўзбекистон ҳудудида. Мана шунча катта майдонга нисбатан 2017 йил-

гача саксовул экиш ишлари денгиздан томчидай гап. Демак, ишлар қоникарли эмас. Шу маънода, Президентимиз Шавкат Мирзиёев 2018 йилнинг ноябрь ойида Қорақалпоғистон Республикасига ташрифи доирасида Мўйноқ туманида ҳам бўлиб, Орол денгизининг қуриган майдонига саксовул экиш вазифасини белгилаб бергани тарихий воқеа бўлди. Шундан сўнг ишлар жадаллашиб кетди. Мамлакатимизнинг барча ҳудудидан 500 дан зиёд замонавий техникалар қорақалпоқ халқига

Маълумотларга қараганда, Орол денгизи қуриши билан боғлиқ муаммолар ҳақида ўтган асрнинг саксонинчи йилларидан гапирила бошланган ҳамда бу борада ўрганиш ва изланишлар олиб борилган. 1990 — 2017 йиллар оралиғида ҳам денгизнинг қуриган қисмига чўл ўсимликларини экиш ишлари олиб борилган. Орол денгизининг қуриган қисми 6 миллион гектарни ташкил этса, шундан 3,2 миллион гектари Ўзбекистон ҳудудида. Мана шунча катта майдонга нисбатан 2017 йилгача саксовул экиш ишлари денгиздан томчидай гап. Демак, ишлар қоникарли эмас. Шу маънода, Президентимиз Шавкат Мирзиёев 2018 йилнинг ноябрь ойида Қорақалпоғистон Республикасига ташрифи доирасида Мўйноқ туманида ҳам бўлиб, Орол денгизининг қуриган майдонига саксовул экиш вазифасини белгилаб бергани диққатга сазовор.

хашарга келди ва ариқлар тортилиб, авиация ёрдамида саксовул уруғи сепиш бошлаб юборилди. Ўша куз-қиш мавсумининг ўзида 411 минг гектардан зиёд майдонга саксовул уруғи экилди.

— Бугунги кунгача Орол денгизининг қуриган 1 миллион 600 минг гектар майдонига саксовул ва чўлга чидамли бошқа ўсимликлар уруғлари ва кўчатларидан экилди, — дейди Қорақалпоғистон Республикаси Ўрмон хўжалиги қўмитаси раиси ўринбосари Ернияз Ақимниязов. — Мутахассисларимиз ўрганишлари давомида бир йил олдинги ҳолатдан кейинги йилда кўпроқ саксовуллар кўчарган ҳолати аниқланди. Буни олимлардан сўраганимизда саксовул уруғлари ўз унвчанлигини икки йил давомида сақлашини ва хаттоки иккинчи йили ҳам юқори даражада кўчарувчанлик бўлиши ҳақида хулоса беришди.

Ўтган йиллар давомида Вазирлар Маҳкамасининг қарорига асосан саксовул, қандим, черкез ва тузга чидамли бошқа ўсимликлар экилиб келинмоқда.

Албатта, экиш ишлари қўламан хижатидан катта, энди уларнинг кўчариши қандай, деган савол юзага келиши табиий. Биз, олимлар ва тегишли мутахассислар

билан ҳар йили ўсимликларнинг ўсиби, ривожланишини ўрганиб бораёмиз. Мониторинг натижаларига қўра, 50 — 55 фоизгача кўчарганлиги аниқланди.

— Орол денгизининг қуриган тубига ўсимликларни экишда ва уларнинг яшовчанлигини оширишда инновацион усуллар ҳам қўлланилмоқда, — дейди Қорақалпоғистон Республикаси Экология ва атроф муҳитни муҳофаза қилиш қўмитаси раисининг маслаҳатчиси Улбосин Мирзаназарова. — Хусусан, Испаниянинг

Маълумотларга қараганда, Орол денгизи қуриши билан боғлиқ муаммолар ҳақида ўтган асрнинг саксонинчи йилларидан гапирила бошланган ҳамда бу борада ўрганиш ва изланишлар олиб борилган. 1990 — 2017 йиллар оралиғида ҳам денгизнинг қуриган қисмига чўл ўсимликларини экиш ишлари олиб борилган. Орол денгизининг қуриган қисми 6 миллион гектарни ташкил этса, шундан 3,2 миллион гектари Ўзбекистон ҳудудида. Мана шунча катта майдонга нисбатан 2017 йилгача саксовул экиш ишлари денгиздан томчидай гап. Демак, ишлар қоникарли эмас. Шу маънода, Президентимиз Шавкат Мирзиёев 2018 йилнинг ноябрь ойида Қорақалпоғистон Республикасига ташрифи доирасида Мўйноқ туманида ҳам бўлиб, Орол денгизининг қуриган майдонига саксовул экиш вазифасини белгилаб бергани диққатга сазовор.

қишлоқ хўжалиги илмий-тадқиқот институти олимлари билан ҳамкорликда Орол денгизининг қуриган тубида янгидан барпо этилаётган чўл ўсимликларига "Агрофлорин", "Бульнова" ва "Биопрон" биологик микрофитлар таъсири ўрганилмоқда.

Олимлар томонидан Орол денгизининг кўчма қумларида чўл ўсимликларни кўчатишнинг автомат қишга мўлжалланган янги агрегат жорий этилди. Мазкур агрегат кўчатларни экиш иш унвдорлигини соатига 4 минг донагача, яъни аънавий усулларга нисбатан 1-1,5 баробаргача оширишга ёрдам берди.

2022 йилнинг қиш ва баҳор мавсумида Орол денгизининг суви қуриган тубида 200 минг гектар майдонга саксовул, қандим, черкез ва шўрга чидамли бошқа ўсимликлар экиш режалаштирилган.

Қорақалпоқ давлат университети ўқитувчиси Арзигул Қидирбаеванинг айтишича, ўқув юртининг биология факультети профессор-ўқитувчилари ҳамда ёш тадқиқотчилари томонидан Орол денгизининг қуриган тубида чўлга чидамли ўсимликларни экиш бўйича ўрганишлар олиб борилаётди. Бунда Президентимиз ташаббуси билан университетда Биология лабораторияси очилиб, у замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозлангани қўл келмоқда. Шу тариқа Орол денгизининг қуриган тубидан тупроқ намуналари келтирилиб, қайси ҳудудга қандай ўсимликларни экиш бўйича илмий изланишлар олиб борилмоқда. Хулосалар, тавсиялар бериляпти. Экология

йўналишида докторлик ҳамда таянч докторантурада илмий изланишлар ҳамда диссертациялар мавзулари ҳам айнан Оролбўйи ўсимликлар дунёси, мазкур ҳудуднинг экологик барқарорлигини таъминлашга қаратилгани билан янада аҳамиятлидир.

2017 йилдан ҳозиргача ўтказилган таҳлиллар экилган саксовуллар қўтилганидек натижа бераётганини кўрсатяпти. Илмий хулосалардан маълумки, бир туп саксовул 10 тоннагача қум кўчишининг олдини ола-

Маълумотларга қараганда, Орол денгизи қуриши билан боғлиқ муаммолар ҳақида ўтган асрнинг саксонинчи йилларидан гапирила бошланган ҳамда бу борада ўрганиш ва изланишлар олиб борилган. 1990 — 2017 йиллар оралиғида ҳам денгизнинг қуриган қисмига чўл ўсимликларини экиш ишлари олиб борилган. Орол денгизининг қуриган қисми 6 миллион гектарни ташкил этса, шундан 3,2 миллион гектари Ўзбекистон ҳудудида. Мана шунча катта майдонга нисбатан 2017 йилгача саксовул экиш ишлари денгиздан томчидай гап. Демак, ишлар қоникарли эмас. Шу маънода, Президентимиз Шавкат Мирзиёев 2018 йилнинг ноябрь ойида Қорақалпоғистон Республикасига ташрифи доирасида Мўйноқ туманида ҳам бўлиб, Орол денгизининг қуриган майдонига саксовул экиш вазифасини белгилаб бергани диққатга сазовор.

ди. 2 ёшдаги саксовул қаторлари 20 фоизгача, 4 ёшдагилари 80 фоизгача шамолни тўсиши, 6 ёшдаги саксовуллар эса, атмосферага қум ва туз кўтарилишини 6 баробарга камайтиришга хизмат қилиши аниқланди. Шунингдек, ушбу саксовуллар келажакда бир йилда 1 минг 158 килограмм зарарли газларни ўзида ушлаб, 835 килограмм кило-род ишлаб чиқаришини ҳисобга олсак, барпо этилаётган яшил қопламалар атроф мусофоллигини таъминлашда қанчалик муҳим эканлигини англаш қийин эмас.

Шу ўринда бир ўхшатиш: Оролбўйида қилинаётган ишлар ҳам худди саксовулдай, яъни улкан денгиз тубида кичик заррадек туюлиши мумкин, лекин бундан кўзланган мазмун-моҳият, мақсад катта, пойдевор мустаҳкам.

Чиндан ҳам, мазкур хайрли ишлар эпкинни бутун Ўзбекистонга ёйилди. Ҳамма унга хисса қўшишга ошди. Бу ишлар оммавий акцияга, катта хашарга айланди. Бугун ана шу саъй-ҳаракатлар ўз самарасини кўрсатмоқда. Экилган саксовуллар секин-аста буй кўрсатмоқда. Шу аснода, бугун бошқа ҳудудлардан ўз бизнесини яратиш, шу ерда ишлаш истагида Мўйноққа, Оролбўйига келаётганлар сони кўпаяётганини таъкидлашимиз жоиз. Негаки, Президентимиз ташаббуси билан ҳудудда амалга оширилаётган ислохотлар одамларнинг келажакка бўлган ишончини кучайтирмоқда.

Орол денгизи аввалги ҳолига қайтаримкан?! Лекин бугун ҳудудда яратилаётган шарт-шароитлар, эзгу мақсадли ислохотлар одамларга қулайликни қайтариб бермоқда. Муносиб ҳаёт кечириш имкониятини яратмоқда. Ана шуниси муҳим.

Мўйноқликлар нимадан мамнун?

— Минг шўрки, сўнгги пайтларда Мўйноқда туз ва қум буронлари олдингидек қузатилаётгани, — дейди мўйноқлик Дариға Аблаева. — Маълумотларда Орол атрофидан ҳар йили атмосферага 15 — 75 миллион тонна чанг ва туз кўтарилиши ҳақида айтилган бўлса, кенг миқёсда яшил қопламалар барпо этила бошлангандан сўнг атмосферага чанг кўтарилиши ҳам, назаримда, камайгандай.

Ўтган йили мамлакатимизнинг бошқа ҳудудларида шундай қум-чанг буронлари қузатилганда кўпчилик Мўйноқдаги ҳолат билан қизиқиб, кўнгирак қилиб сўрашди. Қувонарлиси, бизда ўша кунлари ҳаво очиқ ва тоза бўлиб турди.

Орол денгизининг қуриган қисмида яшил қопламаларнинг барпо этилиши, яъни ўсимликларнинг кўчариши атроф муҳитнинг экологик барқарорлигини таъминламоқда. Хайвонот дунёси тикланиб, қўшлар қайтиб келмоқда. Бу ҳолатдан, айниқса, қум-чанг кўтарилиши камайганидан Мўйноқ халқи миннатдор, албатта.

— Оролбўйидаги экологик вазиятнинг ижобий ўзгаришини ўсаётган саксовуллар бўйича қиёслаймиз, — дейди Ўзбекистон Экологик партиясининг Қорақалпоғистон Республикаси кенгаши Иброғия қўмитаси раиси Айсанем Бегимова. — Дарйил 4 йил Орол денгизининг қуриган тубида оммавий хашарлар қилиб, катта майдонга саксовул ва чўлга чидамли бошқа ўсимликлар экилганидан оммавий ахборот воситалари орқали ҳамма хабар тоғди, минг-миглаб юртдошларимиз бевосита тадбирларда иштирок этди.

Едимда 2019 йили партиямиз давлат рўйхатидан ўтгани ҳақидаги хабарни ҳам мен Орол ҳудудида саксовул экиш тадбирларида эшитгандим. Ўша пайтларда, ҳатто, ўзимда ҳам булар шунча меҳнат эвазига экиляпти, кўчарармикан ўзи, деган фикр йўқ эмас эди. Ақинча, кейинги йилданок дастлабки натижалар кўрина бошлади. Ҳозир ҳам меҳмонлар ва партиямиз аъзолари билан биргаликда тез-тез бориб, экологик акциялар, тадбирлар ўтказиб тураемиз. Дастлаб экилган ўсимликларнинг қатор унди чиккани транспортда кетаётганини ҳудуддаги кўчатлар каби кўз олдингидан ўтиб туради. Уларни қўрган кўз қувонади, албатта. Агар, кимдир саксовуллар кўчардим, олдингидан ўзгариш борми, деса келинг, кўринг ва бу хайрли ишга сиз ҳам ўз ҳиссангизни қўшинг, деган бўлардим...

Дилшод УЛУҒМУРОДОВ («Халқ сўзи»)

МАҲАЛЛАЛАРДА ЁШЛАР ЕТАКЧИЛАРИ ҚАНДАЙ ВАЗИФАЛАРГА МАСЪУЛ?

Фаргона туманининг Улуғбек номидаги маҳалла фуқаролар йиғинида ташкил этилган ёшлар етакчилари учун навбатдаги амалий семинарда ушбу саволга мутасаддилар томонидан батафсил жавоб айтилди. Унда тумандаги "Баҳор", "Чимён" маҳалла фуқаролар йиғинлари вакиллари ҳам иштирок этди.

Семинар

Тадбир давомида 14 — 30 ёш тоифасидаги йигит-қизлар ўртасида спортнинг футбол, баскетбол, шахмат-шашка, стол тенниси каби турлари бўйича мусобақалар, шунингдек, китобхонлик, маданият ва санъат, компьютер саводхонлиги бўйича тренинглар бўлиб ўтди. Фаргона тумани болалар ва ўсмирлар спорт мактаби ҳамда 12-ўрта таълим мактабида намойиш этилган ҳарбийларнинг чиқишлари, "Менинг маҳаллам —

менинг фахрим" мавзуда фольклор-этнография жамоаларининг концерт дастури барчага бирдай манзур бўлди. Шунингдек, ёш оилалар ўртасида ошпазлик маҳорати бўйича танлов, хотин-қизлар учун чуқурлаштирилган тиббий кўриқлар ҳам ташкил этилди.

— Янги йилдан ҳар бир маҳаллада иш бошлаган ёшлар етакчиларининг биринчи галдаги вазифаси 30 ёшгача бўлган йигит-қизлар манфаатларини

таъминлашга йўналтирилган манзилли дастурларни шакллантиришдан иборатдир, — дейди Фаргона тумани ҳокими ўринбосари Илҳом Тошпўлатов. — Шу асосда тегишли маҳалладаги ҳар бир ёш билан ишлаб, муаммосини ҳал этиш, беш муҳим ташаббус ижросини таъминлаш, ёшларни ватанпарварлик руҳида тарбиялаш, ҳоким ёрдамчилари билан биргаликда йигит-қизларимизнинг касбий кўникмаларини ривожлантириш, тadbirkorликка йўналтириш ишларини олиб бормоғи лозим. Бу эса ёшлар етакчилари зиммасига юксак масъулият юклайди. Семинарда масаланинг ана шу жиҳатларига алоҳида урғу берилди.

Ботир МАДИЁРОВ («Халқ сўзи»)

КИЧИК НОВВОЙХОНА

керамик иситкичларда (тандир усулида)

Ишлаб чиқариш ҳажми, бир соатда:
1) Нон (лепёшка) — 60 та.
2) Булочкалар 15x15 см. — 108 та.
3) Сомса 12x12 см. — 128 та.
4) Пицца 45x45 см. — 20 та.

Электр энергияси истеъмоли сарфи — 8.4 кВт.
 Ёнгинга хавфсиз, кучлини ўзгартиришга мослаштирилган (фаза номуносабиблиги).
 12 ойлик кафолат.
 5 йил бепул сервис хизмати кўрсатилади.
 Нархи 10 миллион 950 минг сўм.

Мурожаат учун телефонлар: 95-169-68-51, 71-279-38-54.

Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгаши ҳузуридаги Судьялар олий мактаби жамоаси Олий мактабнинг Фуқаролик ҳуқуқи кафедраси ўқитувчиси Аликул Бобокўлова онаси
Робия СОБИРОВАнинг вафоти муносабати билан чуқур таъзия изхор этади.

«ХАЛҚ СЎЗИ»га
ЭЪЛОНЛАР
 ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

9.00 дан 18.00 гача
 71-232-10-63,
 71-232-11-15.
 E-mail: reklamax@mail.ru
 reklama@xs.uz

Халқ сўзи
 Народное слово

Бош муҳаррир Ўткир РАҲМАТОВ

2020 йил 25 мартда Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ҳузуридаги Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлигида 0001-рақам билан рўйхатга олинган. Нашр индекси — 229. Буортма Г — 148. 35 742 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2. Баҳоси келишилган нарҳда.

Газетанинг ҳақидаги маълумотларни юқиб олиш учун QR-коднинг телефонидаги орқали сканер қилинг.

ТЕЛЕФОНЛАР:
 Депоҳона 71-233-52-55;
 Котибият 71-233-10-28; Эълонлар 71-232-11-15.

Тахририятга келган қўғамалар тақриз қилинмайди ва муаллифга қайтарилмайди.
 Газетанинг етказиб берилиши учун буғунги расмийлаштирилган ташкилот жавобгар.
 Газета тахрират компьютер марказида терилди ҳамда оператор А. Исмаилов томонидан сақдлафанди.
 Газетанинг полиграфик жиҳатдан сифатли чоп этилишига "Шарқ" нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси масъул. Босмаҳона телефони: 71-233-11-07.

• МАНЗИЛИМИЗ:
 100000,
 Тошкент шаҳри,
 Матбуготчилар кўчаси, 32-уй.
 Навбатчи муҳаррир — Д. Улуғмуродов.
 Мусаҳҳиҳ — Ш. Машираббев.

"Шарқ" нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмаҳонаси. Корхона манзили:
 Буюк Турон кўчаси, 41. ЎЗА яқини — 23.15 Топширилди — 23.50 1 2 3 4 5 6